

KAPITEL 3 / CHAPTER 3³
**THE DEUTSCH.INFO ONLINE RESOURCE AS AN INNOVATIVE TOOL
FOR PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE GERMAN LANGUAGE
TEACHERS**

DOI: 10.30890/2709-2313.2024-32-00-006

Вступ

Неперервна розбудова інформаційно-комунікаційної інфраструктури німецькомовних держав, зокрема Німеччини та Австрії, гарантує їх лідерство серед країн високих технологій протягом десятиліть. Стала політична підтримка та масштабні інвестиції в цю галузь створюють належні умови для найсучаснішого високотехнологічного забезпечення всіх сфер життєдіяльності їхнього суспільства, а особливо освіти як основи розвитку інтелектуального потенціалу молодих поколінь та подальшого соціокультурного, наукового, технологічного тощо поступу. Невпинна інтеграція комунікаційних та інформаційних інновацій в освітню галузь особливо виразно виявляється в її мовній складовій. Сучасна інформаційно-технологічна база мовної освіти в названих німецькомовних країнах охоплює значний за якістю й обсягом комплекс ресурсів, здатний задовольнити навіть найвибагливіші запити кожного її суб'єкта. Її окремих сегмент становлять навчально-інформаційні портали та платформи, спрямовані на популяризацію й ефективне навчання німецької мови як у внутрішньому середовищі, насамперед в емігрантських колах громадянськості Німеччини й Австрії, так і в світовому масштабі як мови міжнародної комунікації. З-поміж ресурсів лінгводидактичного призначення особливу увагу привертають вебсайти *SpraKuKo*, *derdieDaF*, *Deutschfuchs*, *DeutschTrainingOrg*, *DeutschPerfekt* та ін., що пропонують диференційовану систему інформаційно-технологічних сервісів із навчання німецької мови з урахуванням усього розмаїття цільової аудиторії – від носіїв мови до іноземців, від учнів до вчителів. Серед них вирізняється навчальна онлайн-платформа *Deutsch.info*, створена за підтримки Єврокомісії для широкого кола бажаючих опанувати німецьку мову з

³*Authors: Storonska Oksana Stepanivna*

метою як повсякденної, так і професійної комунікації. У межах нашого дослідження зроблено акцент на її ресурсно-функціональних можливостях щодо професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови, що спонукає передовсім до аналізу її інформаційного наповнення та дизайн-ергономічних характеристик, з'ясування переваг та обмежень її контенту, інтерфейсу, технічного забезпечення крізь призму перспектив застосування в зазначеній сфері.

3.1. Загальні характеристики вебсайту Deutsch.info

Ресурс Deutsch.info – багатомовна платформа для вивчення німецької мови як іноземної, адресована різним віковим категоріям – від дітей до дорослих. Така різноманітність цільової аудиторії ресурсу зумовила специфіку його стилістичного оформлення, що полягає, з одного боку, в художньо-графічному мінімалізмі, лаконічності форм та оздоблювальних деталей, а з іншого – в яскравості кольорової гами та виразності ілюстративних елементів, створюючи завдяки цьому його цілісний візуальний образ [7]. Графічно-кольорова схема сайту Deutsch.info створює його цілісний і гармонійний образ, та водночас забезпечує чітке увиразнення його структурних компонентів, а відтак – зручність і легкість орієнтації користувача в його середовищі (рисунки 1).

Таке чітке структурування інформаційного наповнення ресурсу Deutsch.info, виразне художньо-графічне оформлення його ключових елементів забезпечують користувачам різних вікових категорій зручність його застосування в процесі опанування німецькою мовою. Ергономічність сайту, окрім влучної інформаційної архітектури та дизайну, забезпечується також зручною системою навігації, що передбачає покликання і на дочірні сторінки («Курси», «Грамматика», «Медіатека» та ін.), і на деталізовані категорії, зокрема тематику, рівень складності матеріалів тощо.

Рисунок 1 - Скриншот головної сторінки сайту Deutsch.info

Джерело: [6]

3.2. Інформаційне наповнення онлайн-ресурсу Deutsch.info

Контент вебсайту Deutsch.info представлений широкою різноманітністю матеріалів для навчання німецької мови, основу яких складають базові лексичні, граматичні та фонетичні відомості. Лексичний навчальний матеріал представлений на вебсторінці «Курси» та систематизований у категорії «Загальні курси» і «Професійні курси»: перша забезпечує загальне опанування мовою за рівнями від A1 до B2, друга – підпорядкована оволодінню мовою з метою професійної комунікації у сфері туризму, ІТ, медицини тощо (рисунок 2).

Матеріал кожного рівня структурований за тематико-ситуативним принципом. Наприклад, рівень A2 представлений такими лексичними темами, як «Друзі і сім'я», «Святкування свят», «Школа та освіта», «Професія і робота», «Охорона довкілля» та ін., кожна з яких містить низку комунікативних ситуацій для ознайомлення з формою, значенням, особливостями вживання відповідних

Allgemeine Kurse

Niveau	Anzahl Teilnehmer
A1	746 / 3410
A2	25 / 3160
B1	1213 / 3330
B2	28 / 1970

Berufskurse

Beruf	Anzahl Teilnehmer
Handwerk und Technik	0 / 1580
IT	0 / 1190
Pflege	0 / 1600
Tourismus und Gastronomie	0 / 2440

Рисунок 2 - Скриншот дочірньої сторінки «Курси» сайту Deutsch.info

Джерело: [6]

лексичних одиниць. Так, тема «Святкування свят» містить ситуації «Запрошення на святкування дня народження», «Запрошення на весілля», «Під час святкування» та ін., в межах яких подано відповідні лексичні одиниці з елементарними завданнями на засвоєння і відтворення їх форми і значення.

Більш ґрунтовному опрацюванню лексичного матеріалу підпорядковані інтегровані навчальні комплекси, представлені на сторінці «Навчальні матеріали». Кожен комплекс – це цілісна дидактико-методична розробка з ретельно дібраним і логічно структурованим навчальним матеріалом для систематичного освоєння лексичного аспекту німецької мови в усіх видах і формах мовленнєвої діяльності – читанні, аудіювання, письмі і говорінні. Вони вирізняються автентичністю й інформативністю текстових і аудіоматеріалів, різноманітністю тренувальних вправ і контрольних тестів, комунікативною орієнтованістю, інтерактивним і проблемним характером завдань, цікавими та доречними ілюстративними елементами (рисунок 3).

deutsch.info A2 ÜBUNGEN

Feste feiern

Nach dieser Lektion kann ich:

- eine Einladung zu einer Feier verstehen und selbst eine Einladung schreiben.
- eine Antwort auf eine Einladung schreiben.
- im Internet nach verschiedenen Informationen zu Feiern suchen.
- über verschiedene Feiern sprechen.

Einladung zur Geburtstagsfeier

Übung 1 Hör dir den Text „Einladung zur Geburtstagsfeier“ an und entscheide, ob die Aussagen richtig oder falsch sind!

	Richtig	Falsch
1. Markus feiert seine Einschulung.	☐	☐
2. Es ist Winter.	☐	☐
3. Er möchte, dass die Familie Mayr kommt.	☐	☐
4. Sie feiern im Garten.	☐	☐
5. Die Gäste sollen nicht Bescheid geben, ob sie kommen.	☐	☐

Рисунок 3 - Скриншот сторінки «Навчальні матеріали» сайту Deutsch.info

Джерело: [6]

Граматичний матеріал ресурсу Deutsch.info відображений на окремій веб-сторінці та структурований за лексико-граматичними класами («Артикль та іменник», «Займенник», «Дієслово», «Прикметник» і т. д.). Систематизація матеріалів усіх класів здійснена за рівнем складності, наприклад, дочірня сторінка «Прислівник» розкриває специфіку цієї частини мови від простого до складного, зокрема від загальної характеристики й утворення ступеня порівняння німецьких прислівників до типології та особливостей їхнього функціонування в реченні на основі численних прикладів. Загалом якість граматичного навчального матеріалу сайту забезпечена його раціональною структуризацією, доступністю формулювань граматичних правил, наявністю ілюстративних постерів для кращого орієнтування і сприйняття (рисунок 4).

Водночас відсутність спеціальної системи граматичних вправ і завдань свідчить про відведення граматичному матеріалу допоміжної ролі в процесі оволодіння німецькою мовою та формуванні німецькомовної комунікативної компетентності. За таким самим принципом представлено і фонетичний матеріал дочірньої сторінки «Фонетика», що висвітлює лише найбільш проблемні чи типові особливості німецької еталонної вимови, як-от: подвоєння голосних і приголосних звуків, варіанти реалізації специфічних фонем німецької мови та ін.

Grammatik

Рисунок 4 - Скриншот дочірньої сторінки «Граматика» сайту Deutsch.info

Джерело: [6]

Очевидно, тренування граматичних і фонетичних умінь і навичок відповідно до концепції сайту Deutsch.info є інтегрованою складовою роботи з навчальними комплексами, відтак не передбачає додаткових тренувальних матеріалів.

Окрім базового лексичного, граматичного, фонетичного матеріалу, контент ресурсу Deutsch.info включає також додаткові інформативні засоби, а саме систему багатомовних онлайн-словників, важливі відомості про особливості і реалії життя на теренах німецькомовних країн, різноманітні питання з історії, політики, адміністративного устрою німецькомовних країн, інтерактивні ігри й вікторини для вивчення мови, вірші, пісні, казки й т. д. для ознайомлення з культурою німецькомовних країн тощо. Відповідний матеріал представлений на вебсторінках «Медіатека», «Корисна інформація», «Тести», «Додатковий матеріал», наповнення яких неперервно оновлюється і розширюється новими розробками.

3.3. Можливості застосування вебсайту Deutsch.info в професійній підготовці майбутніх учителів німецької мови

З огляду на виражене лінгводидактичне призначення, актуальний і різноманітний контент, належні ергономічні характеристики ресурс Deutsch.info видається потенційно ефективним інструментом модернізації процесу професійної підготовки сучасного вчителя німецької мови, збагачення його навчально-методичної основи, осучаснення організаційно-технологічної бази тощо. Водночас його функціональна специфіка, інформаційне і технічне забезпечення, з одного боку, та чинні норми і стандарти педагогічної освіти за відповідною спеціальністю, з іншого боку, зумовлюють необхідність укладення методичних порад щодо раціональної, конструктивної імплементації його матеріалів у практику професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови.

Отож, по-перше, застосування платформи Deutsch.info у процесі професійної підготовки педагогічних кадрів відповідного профілю необхідно здійснювати винятково на основі відповідності стандартам освітньо-професійних програм із спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) щодо прогнозованих освітніх результатів, визначених згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [1], а також реальному рівню й обсягу німецькомовних знань, умінь і навичок здобувачів цієї спеціальності на різних етапах навчання. Відповідні освітньо-професійні програми українських вищих педагогічних навчальних закладів орієнтують переважно на вільне володіння німецькою мовою в рецептивному і продуктивному планах на рівні B2/C1 у результаті здобуття першого (бакалаврського) та C1/C2 – другого (магістерського) ступенів освіти [2-5]. З огляду на це найбільш доцільним вважаємо застосування навчальної платформи Deutsch.info на етапі бакалаврату у зв'язку з відповідністю його матеріалів рівням A1–B2. Водночас наголошуємо на важливості врахування не лише вимог відповідних освітньо-професійних програм, але й поточного рівня

сформованості німецькомовної комунікативної компетентності здобувачів указаної вище спеціальності як критерію добору навчальних матеріалів цього вебсайту.

По-друге, у процесі використання платформи Deutsch.info як засобу професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови важливо зважати на інформаційну та обсягову специфіку його контенту в контексті вимог і норм освітньо-професійних програм із спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) щодо змісту навчального процесу та переліку навчальних курсів [2; 3]. З огляду на доволі широкий спектр освітніх дисциплін як обов'язкових компонентів предметної підготовки майбутніх учителів німецької мови на етапі бакалаврату найбільш доречним вважаємо застосування цього ресурсу в межах навчальних курсів практичного характеру, як-от: «Практика усного і писемного німецького мовлення», «Практична граматики німецької мови», «Практична фонетика німецької мови», «Практичний курс німецької мови» і т. д. Водночас акцентуємо увагу на необхідності зважання на рівні повноти й обмеження окремих його матеріалів, насамперед фонетичних і граматичних, формати їх структурування, форми та способи подачі тощо, а відтак рекомендуємо їх творче комбінування із традиційними засобами навчання, зокрема підручниками, посібниками тощо.

По-третє, впровадження ресурсу Deutsch.info у практику професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови передбачає врахування його технічно-ергономічних особливостей у контексті організаційних форм і інструментально-матеріальної бази навчального процесу, визначених освітньо-професійними програмами спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)) [2; 3]. Технічне оснащення вказаного вебсайту уможливорює його застосування як в аудиторній, так і самостійній навчальній діяльності майбутніх учителів німецької мови за наявності необхідних засобів, забезпечуючи перехід від традиційних малоефективних пасивно-репродуктивних до інноваційних творчих продуктивних форм і способів набуття професійних німецькомовних знань, умінь і навичок. Особливо доречним вважається використання вебресурсу

Deutsch.info в теперішніх умовах дистанційного та змішаного навчання з огляду на його максимальну адаптованість до специфіки цієї форми освіти, що вимагає швидких і зручних засобів генерації та передачі знань. Однак звертаємо увагу на важливість докладного попереднього ознайомлення студентів – майбутніх учителів німецької мови зі способами ефективного користування ним в усій повноті його функціональних можливостей.

Висновки

Результати здійсненого дослідження дають підстави для висновку про незаперечну цінність вебресурсу Deutsch.info як сучасного інформаційно-технологічного засобу навчання німецької мови загалом і професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови зокрема. Підсумовуючи проведений аналіз дизайну, інтерфейсу, інформаційного забезпечення вебсайту Deutsch.info, відзначимо його примітними перевагами насамперед зручність користування і легкість вибору матеріалу, можливість використання подкастів без флешплеєра, різноманітність дидактичних матеріалів, структурованість і систематизованість навчальної інформації в комплексах із чітко окресленими очікуваними результатами, інструментами їх досягнення і самоконтролю. Певними недоліками платформи видаються натомість відсутність у стрічковому меню деталізованих стосовно сфер мови посилань на вебсторінки, лімітований обсяг фонетичного навчального матеріалу, відсутність засобів формування орфографічних німецькомовних знань і вмінь, обмеження навчальних матеріалів максимальним рівнем B2. Водночас зазначимо, що вказані прогалини зумовлені специфікою загальної концепції сайту і не впливають на дидактичну вартість наявних ресурсів для навчання німецької мови. В контексті з'ясованих переваг і прогалин вебресурсу Deutsch.info та сучасних вимог до професійної підготовки майбутніх учителів німецької мови передумовами його оптимального практичного використання в цій сфері є узгодження із чинними стандартами

щодо професійної компетентності вчителя німецької мови, адаптація до змісту педагогічної освіти за цією спеціальністю, урахування специфіки користування ним з огляду на різні форми організації навчального процесу в теперішній час.